

МІЖРЕГІОНАЛЬНА
АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ

МАУП

НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА
дисципліни
“СВІТОВА ЛІТЕРАТУРА”
(для бакалаврів)

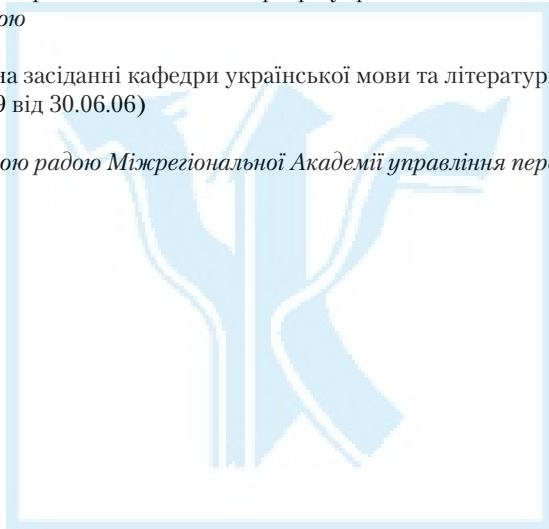
МАУП

Київ 2006

Підготовлено старшим викладачем кафедри української мови та літератури
Н. І. Дорофєєвою

Затверджено на засіданні кафедри української мови та літератури
(протокол № 9 від 30.06.06)

Схвалено Вченою радою Міжрегіональної Академії управління персоналом

Дорофєєва Н. І. Навчальна програма дисципліни “Світова література”
(для бакалаврів). — К.: МАУП, 2006. — 24 с.

Навчальна програма містить пояснювальну записку, тематичний план, зміст дисципліни “Світова література”, питання для самоконтролю, теми контрольних робіт, методичні рекомендації до виконання та оформлення контрольної роботи, зразок оформлення титульної сторінки контрольної роботи, а також список літератури.

© Міжрегіональна Академія
управління персоналом (МАУП),
2006

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Об'єктом вивчення дисципліни “Світова література” є літературний процес ХХ ст. Основна увага приділяється літературам, що традиційно відіграють провідну роль у розвитку західного мистецтва (англійській, французькій, німецькій, американській). Курс охоплює також теми з літератур інших країн, що зумовлює відповідну структуру навчальної програми.

Література кожної країни розглядається в загальному контексті розвитку духовної культури і мистецтва, поєднується з теоретичним і порівняльним осмисленням художніх явищ, змін і взаємодії різних літературних напрямів і течій, еволюції жанрових і стилєвих структур.

Мета вивчення курсу “Світова література”:

- сформувати знання про тенденції, напрями, художні системи, основні жанрові і стилєві структури, спільні закономірності та національну специфіку і досягнення в розвитку літератур західного регіону;
- удосконалити практичні вміння і навички застосування різних видів аналізу художніх творів, встановлення типологічних співвідношень і взаємозв'язків провідних літератур;
- врахувати мовну орієнтацію при вивченні літературного процесу в Західній Європі та США, поглибити обізнаність із сучасним етапом розвитку літератури різних країн.

Ознайомлення з літературним процесом кожної країни починається із загальної характеристики та визначення основних тенденцій розвитку. Окремі лекції присвячуються літературним феноменам і аналізу творів, що їх репрезентують.

Семінарські та практичні заняття сприятимуть поглибленню теоретичних знань, удосконаленню умінь і навичок аналізу, порівняння, узагальнення, висвітлення літературних явищ у культурологічному контексті.

У результаті вивчення курсу студенти повинні усвідомити природу різних жанрів літературної творчості, вільно володіти прийомами літературно-критичного аналізу, реферування наукових літературознавчих праць.

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН
дисципліни
“СВІТОВА ЛІТЕРАТУРА”

№ пор.	Назва змістового модуля і теми
1	2
1	<p>Змістовий модуль I. Ірландська та англо-американська література</p> <p>“Ірландське літературне Відродження”, його програма у сфері культури й літератури. Дж. Джойс як засновник “літератури потоку свідомості” (роман “Улісс”)</p>
2	Англійська література першої половини ХХ ст.
3	Жанр антиутопії в англійській літературі
4	Англійська література другої половини ХХ ст.
5	Американська література на межі ХІХ–ХХ ст.
6	Американська література першої половини ХХ ст.
7	Американська література другої половини ХХ ст.
8	<p>Змістовий модуль II. Німецька література</p> <p>Австрійська література у світовому літературному процесі ХХ ст. Творчі пошуки і мистецькі досягнення австрійських письменників</p>
9	Німецька література першої половини ХХ ст.
10	Тема “втраченої генерації” у романах Е. М. Ремарка “Епічний театр” Б. Брехта: теорія і практика
11	Німецька література другої половини ХХ ст.
12	Швейцарська література ХХ ст. Вплив модерністських течій та філософії екзистенціалізму на творчість швейцарських письменників і театральне мистецтво (М. Фріш, Ф. Дюрренматт)
13	<p>Змістовий модуль III. Французька, італійська, іспаномовні та слов'янські літератури</p> <p>Французька література першої половини ХХ ст.</p>
14	Французька література другої половини ХХ ст.
15	Італійська література ХХ ст.
16	Іспанська література ХХ ст.

1	2
17	Латиноамериканська література
18	Російська література XX ст.
19	Література Чехії та Польщі XX ст.
Разом годин: 324	

ЗМІСТ
дисципліни
“СВІТОВА ЛІТЕРАТУРА”

Змістовий модуль I. Ірландська та англо-американська література

Тема 1. “Ірландське літературне Відродження”, його програма у сфері культури й літератури. Дж. Джойс як засновник “літератури потоку свідомості” (роман “Улісс”)

Національно-визвольний рух в Ірландії та ірландська література. Поезія ірландського Відродження: творчість В. Б. Єйтса, особливості його символістської лірики.

Джеймс Джойс – ірландський письменник-модерніст, становлення його творчого методу. “Улісс” як найвизначніший роман Джойса, зразок твору “літератури потоку свідомості”. Характерні риси поезії твору, основні персонажі, їх співвіднесеність на різних рівнях. Вплив Джойса на літературу XX ст.

Література [I – 1; 3; 5; 7; 12; II – 2; 3; 10; 27]

Тема 2. Англійська література першої половини XX ст.

Етапи й основні напрями розвитку англійської літератури першої половини XX ст. Модернізм і авангардизм в англійській літературі. Нові тенденції в англійській прозі міжвоєнного періоду.

Джон Голсуорсі. Нарис творчості. Соціально-психологічний характер і жанрове розмаїття його творів. “Сага про Форсайтів” – видатний епічний твір письменника. Відображення в ньому змін у житті й свідомості середнього класу, конфлікту психології власництва й нової моралі. Значення Голсуорсі в розвитку великої епічної форми в англійській літературі.

Герберт Джордж Веллс. Розвиток письменником жанру науково-фантастичного роману ХХ ст. Соціальний характер його фантастичних творів, своєрідність їх естетичних засад. Еволюція соціально-фантастичного роману Веллса 30–40-х років.

Вірджинія Вулф. Теорія й практика “психологічної школи” письменниці в англійській прозі першої половини ХХ ст. Психологічний імпресіонізм художніх творів письменниці, проблема часу в них. Художнє новаторство В. Вулф.

Література [I – 1; 3; 7; 9; II – 1; 3; 5; 11; 14; 27]

Тема 3. Жанр антиутопії в англійській літературі

Олдос Леонард Гакслі. Нарис творчого шляху. Інтелектуальний характер прози письменника. Сатиричні тенденції у творчості Гакслі. “Прекрасний новий світ” – визначний роман-антиутопія, особливості його поетики. Місце цього твору в літературі ХХ ст.

Джордж Орвелл (Ерік Блер) – англійський письменник, публіцист, автор сатири “Ферма “Рай для тварин” і роману-антиутопії “1984”. Сатиричне зображення й дослідження закономірностей вродження ідей комуністичної утопії, розкриття антилюдяної сутності тоталітарного режиму в цих творах. Традиції сатири Дж. Свіфта у творчості Дж. Орвелла.

Література [I – 1; 3; 5; 7; II – 1; 5; 17; 24]

Тема 4. Англійська література другої половини ХХ ст.

Основні тенденції розвитку літератури у другій половині ХХ ст. Вплив ідей екзистенціалізму. Проза “сердитих”, специфіка романного жанру у творчості Г. Гріна, В. Голдінга, А. Мердок та ін. “Нова хвиля” у драматургії. Постмодерністська переробка традиційних сюжетів у романах П. Акройда.

Джон Фаулз – письменник-романіст. Своєрідне поєднання в його творах традиційних і новаторських, реалістичних і модерністських елементів. Естетика інтертекстуальності і роман Фаулза “Подруга французького лейтенанта”. “Відкрита” форма оповіді у творі, наведення різних варіантів художнього розв’язання конфлікту особистості і суспільства.

Вістен Гью Оден – англомовний поет ХХ ст. Еволюція його творчості. Екзистенційна конкретика і філософська наповненість лірики поета, її висока версифікаційна майстерність.

Література [I – 1; 3; 7; II – 1; 3; 5; 14; 21; 29; 30]

Тема 5. Американська література на межі XIX–XX ст.

Основні тенденції та специфіка розвитку літератури США на межі XIX–XX ст. Своєрідність її тематики та художньої системи. Новелістика О. Генрі, соціально-психологічна проза Г. Джеймса.

Джек Лондон (Джон Гріффіт). Різноманітність тематики та жанрової специфіки творів. Автобіографічний характер роману “Мартін Іден”. Проблематика, особливості композиції твору, художня досконалість авторського стилю.

Література [I – 1–3; 9; II – 2; 8; 20; 26]

Тема 6. Американська література першої половини XX ст.

Особливості літературного процесу в США першої половини XX ст., його основні течії та тенденції. Розквіт американського роману в міжвоєнні десятиліття.

Теодор Драйзер. Місце і значення письменника в американській літературі XX ст. Проблема соціальної і моральної кризи американського суспільства в романі “Американська трагедія”.

Юджин О’Ніл. Національна своєрідність творчості. Ранні психологічні драми, п’єси експресіоністського характеру, пізня драматургія О’Ніла. Художні здобутки драматурга.

Томас Стернз Еліот. Творча еволюція поета. Вираження кризи свідомості й культури в поезії 10–20-х років. Перелом у світогляді й творчості поета на межі 30-х років. Пізня поезія Еліота (“Чотири квартети”). Філософська основа і стильове багатство поезій Еліота, його роль у розвитку модернізму в англійській літературі.

Ернест Міллер Хемінгуей. Життєвий і творчий шлях письменника. Тема “втраченого покоління” в його творчості (“Фієста”, “Прощавай, зброе!”). Повість-притча “Старий і море”, її філософський, моральний і психологічний сенс.

Вільям Фолкнер – письменник американського Півдня. Цикл творів про Йокнапатофу, провідні теми й мотиви. Своєрідність інтерпретації конфлікту особистості і суспільства в романі “Світло в серпні”. Фолкнер і “південна школа” американської літератури.

Література [I – 1–3; 7; 9; 12; II – 1; 2; 4; 9; 13; 20]

Тема 7. Американська література другої половини XX ст.

Зміна поколінь та орієнтирів у літературі США другої половини XX ст. Вплив європейського екзистенціалізму на творчість багатьох

письменників. Нові тенденції в американській літературі, перегляд традиційних цінностей “американської мрії”, новий тип героя-інтелектуала, гротеско-сатиричне зображення цивілізації. Наукова і соціальна фантастика. Пошуки нового художнього ідеалу. “Поетичне відродження” в США. Мультикультуралізм. Фемінізм.

Джон Ернст Стейнбек. Традиції і новації в епічних творах, розмаїття тематики і жанрів. “Зима турботи нашої” — останній роман Стейнбека, підсумок його творчого шляху. Проблематика та художні особливості твору.

Джон Хойер Апдайк. Нарис творчості. Трагедія буденного існування пересічного американця — провідна тема його романів. Проблематика і художні особливості прози Апдайка. Зосередженість письменника на філософських проблемах сучасного людського буття.

Джером Дейвід Селінджер. Своєрідність світосприймання і характер літературної творчості. Віддзеркалення в повісті “Над прірвою у житі” нонконформістського світовідчуття, зображення відчуження головного героя від суспільства та пошуків етичних орієнтирів.

Література [I — 1–3; 12; II — 1; 7; 9; 10; 20; 26; 29; 30]

Змістовий модуль II. Німецька література

Тема 8. Австрійська література у світовому літературному процесі XX ст. Творчі пошуки і мистецькі досягнення австрійських письменників

Специфічні закономірності й тенденції розвитку, піднесення австрійської літератури на межі XIX–XX ст. Вихід австрійської літератури в авангард європейського літературного процесу. Модернізм і постмодернізм в австрійській літературі другої половини XX ст.

Райнер Марія Рільке. Еволюція творчості. Пошуки нових шляхів поетичної майстерності, “вірші-речі” в “Нових поезіях”. Предметна пластичність образів та їх символічність. Філософська наповненість пізньої поезії Рільке, прагнення до синтезу різних сфер буття у збірках. Поетичне новаторство Рільке. Рільке і Україна.

Франц Кафка. Життя і творчість письменника, їх пов’язаність. Своєрідність світобачення та його художнє вираження. Відображення у творах Кафки глибинних суперечностей і колізій буття людини. Проблема міфологізму Кафки, поєднання реального й ірреального в його романах “Процес” і “Замок”, новелах і притчах.

Роберт Музіль. Роман “Людина без властивостей” як один з епохальних творів європейської літератури ХХ ст. Сатиричні тенденції у творі, інтелектуалізм роману Музіля, його “вільна структура”, аналітичність стилю.

Крістоф Рансмайр. Постмодерністська структура і поетика прози Рансмайра, її філософська насиченість проблемами про сенс людського буття, поетичної творчості та про долю європейської цивілізації.

Література [I – 1; 2; 3–7; 12; II – 1; 2; 11; 15; 25; 29; 30]

Тема 9. Німецька література першої половини ХХ ст.

Гострота суспільно-політичної та ідеологічної боротьби в Німеччині та її вплив на літературний процес. Поляризація ідейних тенденцій і художніх течій, модернізм і авангардизм у німецькій літературі. Розквіт експресіонізму в поезії, прозі і драматургії. Реалізм у німецькій літературі першої половини ХХ ст.

Генріх Манн. Сатира Г. Манна та її особливості, роман “Вірнопідданий” як її концентроване вираження.

Томас Манн. Світоглядна й творча еволюція. Сімейна хроніка “Будденброки”, її пов’язаність з класичним реалізмом. Новели про митців, трактування в них проблем мистецтва.

Література [I – 1–10; II – 1; 2; 9; 16; 18; 27]

Тема 10. Тема “втраченої генерації” у романах Е. М. Ремарка. “Епічний театр” Б. Брехта: теорія і практика

Еріх Марія Ремарк. Тема “втраченої генерації” та особливості її авторського втілення у творах “На Західному фронті без змін”, “Три товариші”. Трагічні долі героїв роману “Три товариші”, краса вірності фронтовому братерству, психологізм і ліризм оповіді.

Бертольт Брехт. Світоглядна й творча еволюція. “Епічний театр” Брехта: теорія і практика. Антивоєнна драма “Матінка Кураж та її діти” як пересторога напередодні Другої світової війни. Історико-літературні джерела п’єси, її антивоєнний пафос. Проблема моральної відповідальності вченого у філософській драмі “Життя Галілея”. Новаторство Брехта-драматурга, його вплив на світове театральне мистецтво.

Література [I – 1–3; 7; 8; 12; II – 1; 2; 10; 16; 23]

Тема 11. Німецька література другої половини ХХ ст.

Вплив Другої світової війни та її наслідків на розвиток німецької літератури. Посилення морально-філософської проблематики в літературі 70–80-х років, звернення до притчевих форм, міфів, класичних літературних традицій. Модерністські тенденції, розробка нових художніх концепцій. Постмодернізм у німецькій літературі (П. Зюскінд).

Генріх Белль. Вплив особистого досвіду участі у Другій світовій війні на прозу письменника та її тематику. Засудження війни й фашизму в романах і повістях.

Патрік Зюскінд. Тема митця та мистецтва — одна з головних ліній його творчості. Роман “Запахи” як відображення постмодерністської свідомості. Особливості проблематики твору, символічність і гротескність подій у романі. Постмодерністська гра зі стереотипами “масової” літератури у творі.

Література [I — 1–8; 12; II — 1; 2; 10; 16; 22; 29; 30]

Тема 12. Швейцарська література ХХ ст. Вплив модерністських течій та філософії екзистенціалізму на творчість швейцарських письменників і театральне мистецтво

Основні тенденції розвитку літератури Швейцарії у другій половині ХХ ст. — прози і драматургії. Вплив модерністських течій, філософії екзистенціалізму на характер творчості письменників.

Герман Гессе. Нарис творчості. Мистецтво й митець у романі “Степовий вовк”. Роман “Гра в бісер” як підсумок духовної й творчої еволюції Гессе.

Макс Фрیش. Провідні теми його творчості, художня своєрідність театру М. Фріша. Екзистенціальні мотиви у драмі “Санта Крус”: протиставлення різних моделей існування, морального вибору, свободи й відповідальності. Питання про можливість людини змінити своє життя. Підтекст і символіка у драмі М. Фріша.

Фрідріх Дюрренматт. Основні етапи літературної діяльності, проблематика і художні особливості п’єс. Викриття принципів конформістського мислення, зображення розриву між науково-технічним прогресом і моральним станом людства. Проблематика драми “Гостина старої дами”, художня своєрідність твору. П’єса “Фізики” як шедевр драматургії Дюрренматта, її зміст і поетика.

Література [I — 1–8; II — 1; 2; 25]

Змістовий модуль III. Французька, італійська, іспаномовні та слов'янські літератури

Тема 13. Французька література першої половини XX ст.

Літературний процес Франції у першій половині XX ст., його провідні закономірності та тенденції. Пізній символізм, уніанізм у літературі 10-х років. Активність авангардистських течій у 10–20-х роках. А. Бретон — теоретик і митець сюрреалізму. Сюрреалістичний період творчості Л. Арагона. Поезія П. Елюара. Ідейно-тематичне та жанрово-стильове розмаїття прози, превалювання в ній моральної та психологічної проблематики. Трансформації реалізму у французькій літературі, його зв'язок з модернізмом (романи А. Жіда, Р. Ролана, Р. Мартена дю Гара, Ф. Моріака).

Гійом Аполлінер (Вільгельм Аполлінарій Костровицький). Неоромантичний характер ранньої поезії. Зближення з П. Пікассо і спроби перенести принципи кубізму в літературу. Роль поета у розвитку авангардистських течій у літературі та мистецтві, його новаторські здобутки й відкриття.

Марсель Пруст. Еволюція творчості. Своєрідність структури і відтворення плину думок — “потоків свідомості” в романі “У пошуках втраченого часу”. Створення нових принципів психологічного аналізу. Художній час і простір у творі. Проблеми мистецтва і ролі митця. Художня система і стиль роману, його провідні мотиви. Новаторство Пруста-митця.

Андре Мальро — творець французької інтелектуальної прози. Конкретно-історичні та абстрактно-алегоричні чинники картин людського буття у творах Мальро. Зображення у романі “Надія” подолання самотності та приреченості людини.

Альбер Камю — письменник-філософ. Відчуження людини й абсурдність буття як провідні мотиви роману “Сторонній”. Роман “Чума” як еволюція від естетики абсурду до естетики бунту. Історична основа алегорії чуми в творі, специфіка його жанру та поетики. А. Камю як теоретик і критик (“Бунтівна людина”), його останні твори (повість “Падіння”, новели).

Жан Поль Сартр — письменник, філософ-екзистенціаліст. “Буття і ніщо” — головна філософська праця Сартра. Своєрідність філософського роману “Нудота”, ранньої новелістики письменника (“Мур”). Сартр як публіцист і теоретик екзистенціалізму, реалізація його естетики в драмах “Мухи”, “Диявол і Господь Бог”.

Література [I — 1–3; 5; 7; 12; 33; III — 1; 2; 4; 17; 22; 28]

Тема 14. Французька література другої половини ХХ ст.

Ідейно-тематичне та жанрово-стильове розмаїття французької літератури другої половини ХХ ст. Превалювання моральної і психологічної проблематики у прозі, її інтелектуальний характер і гуманістичний пафос. Своєрідність романів Р. Мерля, Ф. Саган та ін. Поява “антироману”, його різновиди та естетичні принципи. “Театр абсурду”: естетичні принципи та творча практика.

Семюел Беккет – засновник “театру абсурду”. Традиції дадаїстсько-сюрреалістичного театру у творчості митця. “Антидрами” і “антиромани” Беккета. Образ небуття, “бездіяльної особи” в п’єсі “Чекаючи на Годо”.

Ежен Йонеско як один із творців французького “театру абсурду” (“Голомоза співачка”). Вихід на широкі ідейно-семантичні горизонти у п’єсі “Носороги”, зображення “оносороження” (“омасовлення”) людей. Проблематика п’єси, її антитоталітарний підтекст.

Література [I – 1; 2; 4; 5; 12; II – 1; 2; 10; 17; 22; 28]

Тема 15. Італійська література ХХ ст.

Тенденції розвитку італійської літератури на межі ХІХ–ХХ ст. Пізні веристи, поява нових рис в їх творчості. Італійський футуризм і його особливості, ідеологічні та естетичні декларації. Ф. Т. Марінетті як теоретик і організатор італійського футуризму. Італійська література міжвоєнних десятиліть. Поезія герметизму (Е. Монтале, У. Саба, Д. Унгаретті).

Література [I – 1–3; 7; 8; 12; II – 1; 2; 5; 15; 29; 30]

Тема 16. Іспанська література ХХ ст.

“Покоління 98 року” і його роль у розвитку іспанської культури та літератури. Формування й розвиток модернізму. Культурологічні концепції Х. Ортега-і-Гассета та їх значення для розвитку літератури. Авангардистські течії, футуристичні тенденції в літературі, сюрреалізм та його поетика в іспанській ліриці.

Луїнджі Піранделло. Нарис творчості італійського митця. Філософсько-естетичні погляди. Своєрідність поетики роману “Небіжчик Маттіа Паскаль”. Новаторський характер п’єс письменника (“Шість персонажів у пошуках автора”, “Сьогодні ми імпровізуємо” та інші п’єси). Умовність у “театрі масок” Піранделло. Ознаки екзистенціалізму у його драмах.

Умберто Еко — письменник, вчений, публіцист. Есеїстика У. Еко як передумова письменницької діяльності. Специфіка жанру і сюжету роману “Ім’я троянди”, його центральні образи та філософська проблематика, постмодерністське пародіювання стереотипів “масової літератури”, широкий діапазон сприймання світу.

Федеріко Гарсія Лорка. Етапи творчості італійського поета. Фольклорні витоки й проблеми міфологізму поезії Гарсія Лорки. Сюрреалістичні ознаки в його ліриці, пошуки нових форм художньої виразності. Місце поета та його творчості у світовій літературі.

Література [I — 1–3; 7; 8; 12; II — 1; 2; 5; 15; 29; 30]

Тема 17. Латиноамериканська література ХХ ст.

Інтенсивний розвиток латиноамериканської літератури в другій половині ХХ ст. Новелістика Х. Л. Борхеса. Новий латиноамериканський роман і його художні особливості (М. Астуріас, Х. Кортасар, Г. Гарсія Маркес та ін.). “Магічний реалізм” як синтез міфомислення народів латиноамериканського континенту і європейського модернізму.

Габріель Гарсія Маркес. Нарис творчості. Роман “Сто років самотності” як твір “магічного реалізму”. Міфопоетика твору, художній простір і час у ньому. Метафоричність і символіка тексту. Місце Г. Гарсія Маркеса у світовій літературі.

Література [I — 1–3; 7; 8; 12; II — 1; 2; 9; 21; 29; 30]

Тема 18. Російська література ХХ ст.

Вплив складних суспільно-історичних подій, нових філософських ідей, естетичних принципів і засад, модерністських тенденцій на розвиток слов’янських літератур на початку ХХ ст. Розмаїття літературних напрямів, течій, шкіл у російській літературі. Творчі пошуки і досягнення митців “срібної доби” російської поезії (О. Блок, А. Ахматова, В. Маяковський, М. Цветаєва, Б. Пастернак та ін.). Маніфести і мистецькі програми російських символістів, акмеїстів, футуристів. Запровадження соціалістичного реалізму в радянській літературі, політичне та ідеологічне підґрунтя нового художнього методу. Література соціалістичного реалізму і література письменників російського зарубіжжя. Трагічні долі багатьох літераторів. Поява нових тенденцій у прозі — ліричних і сатиричних. Традиції реалізму ХІХ ст. та їх взаємодія з літературними течіями на початку ХХ ст. — неоромантизмом,

символізмом, імпресіонізмом, експресіонізмом (творчість І. Буніна, О. Купріна та ін.).

Основні напрями розвитку російської літератури у другій половині ХХ ст., нова проблематика і новий герой. Зосередженість письменників на моральних проблемах. Поява прози “нової хвилі”, основні напрями в ній. Постмодернізм та його вияви в російській літературі.

Євген Іванович Замятін — автор відомого роману-антиутопії “Ми”. Особливості жанру, проблематика роману, викриття в ньому знеособлення людей, знищення свободи творчості тоталітарним режимом. Змістова і художня своєрідність роману-перестороги.

Михайло Панасович Булгаков. Основні етапи творчості. Доля творів письменника. Історія написання роману “Майстер і Маргарита”. Філософсько-етичні проблеми твору, особливості композиційної побудови роману. Київ у житті і творчості письменника. Новаторство М. Булгакова.

Йосип Олександрович Бродський. Нарис творчості. Особливості художнього мислення поета, характерні риси поезики ліричних творів. Складне поєднання у творчості Й. Бродського традицій класики, здобутків модерністської поезії та постмодерністських тенденцій.

Література [I — 4; 6; 11; II — 15; 17; 29; 30]

Тема 19. Література Чехії та Польщі ХХ ст.

Динамічний розвиток чеської літератури міжвоєнних років, її вхідження в контекст західноєвропейської літератури. Спектр нових напрямів і течій: поетизм і сюрреалізм. Здобутки чеської прози: роман Я. Гашека “Пригоди бравого вояка Швейка”, романи К. Чапека. Своєрідність чеської поезії першої половини ХХ ст.

Вітєслав Незвал як творець нової чеської поезії. Його художні здобутки, новаторство поетичних форм і вишуканість віршів. Сюрреалізм в поезії Незвала.

Модерністські тенденції в польській літературі: поезії та прозі.

Юліан Тувім. Основні етапи творчості польського поета. Модерністські тенденції, провідні мотиви, національний колорит, пафос життєствердження в ліриці Тувіма.

Станіслав Лем — польський письменник, автор прозових творів про потужні можливості технічного прогресу і про небезбеку від нього. Проблематика і художня самобутність прози С. Лема, розмаїття жанрів (науково-фантастичний роман “Астронавти”, утопія “Магела-

нова хмара”, психолого-філософський роман “Соляріс”, роман-попередження “Повернення із зірок”).

Література [I – 1–6; II – 1; 2; 15; 29; 30]

ПИТАННЯ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ

1. Поняття про модернізм і авангардизм, співвідношення між ними.
2. Поетичний авангард ХХ ст.
3. Основні авангардистські течії в літературі першої половини ХХ ст.
4. Жанри наукової фантастики й антиутопії в англійській літературі.
5. Американський роман ХХ ст.
6. Російський символізм: теоретичні принципи та художні здобутки.
7. Модерністська проза в європейській літературі на початку ХХ ст.
8. Література “поточу свідомості”, її творці.
9. “Улісс” Дж. Джойса як зразок твору “літератури поточу свідомості”.
10. Міфічні паралелі в романі Дж. Джойса “Улісс”.
11. День як ціле життя за романом Дж. Джойса “Улісс”.
12. Фантастика як жанр літератури ХХ ст.
13. Соціальний характер науково-фантастичних творів Г. Веллса.
14. Жанр антиутопії в європейській літературі ХХ ст.
15. Засоби викриття тоталітарної влади в романі Дж. Орвелла “1984”.
16. Проблематика соціально-фантастичних творів К. Чапека.
17. Традиції класичного реалізму і трансформація жанру “сімейного роману” в європейських літературах першої половини ХХ ст.
18. Специфіка проблематики і поетики новел О. Генрі.
19. Творча еволюція Т. С. Еліота.
20. Поетика романів Дж. Фаулза.
21. Майстерність психологічного аналізу в романах Дж. Фаулза.
22. Пошуки нових художніх ідеалів в американській літературі.
23. Традиції й новації в прозі Дж. Стейнбека.
24. Тема “втраченої генерації” у творах Е. Хемінгуея.
25. Філософська основа і специфіка поетики лірики Т. С. Еліота.

26. Міфологічний підтекст роману В. Голдінга “Володар мух”.
27. Проблема соціальної і моральної кризи суспільства в романі Т. Драйзера “Американська трагедія”.
28. Специфіка проблематики і поетики новел О. Генрі.
29. Провідні теми романів Дж. Апдайка.
30. Символіка змісту й образів повісті Е. Хемінгуея “Старий і море”.
31. Моральний кодекс честі героїв Е. Хемінгуея.
32. Особливості індивідуального стилю Е. Хемінгуея.
33. Поняття про експресіонізм та його естетичні принципи.
34. Французький “антироман”, його різновиди та естетичні принципи.
35. Зорова поезія Гійома Аполлінера.
36. Поетичне новаторство Гійома Аполлінера.
37. Структура й провідні мотиви роману М. Пруста “У пошуках утраченого часу”.
38. Філософія екзистенціалізму та втілення її ідей у літературі ХХ ст.
39. Багатопланий характер чуми у творі А. Камю.
40. Персоніфікація морального вибору в романі А. Камю “Чума”.
41. Змістова і жанрова специфіка романів Г. Веллса.
42. Нові принципи психологічного аналізу за М. Прустом.
43. Естетичний маніфест В. Вулф та її “психологічна школа” в літературі.
44. Міфологічний підтекст поеми Т. С. Еліота “Безплідна земля”.
45. Тема “втраченої генерації” у романах Е. М. Ремарка.
46. Психологізм і ліризм оповіді про долі головних героїв роману Е. М. Ремарка “Три товариші”.
47. “Епічний театр” Б. Брехта: теоретичні засади і творча практика.
48. Історико-літературні джерела п’єси Б. Брехта “Матінка Кураж та її діти”.
49. Метафоричність образів матінки Кураж та її дітей у драмі Б. Брехта.
50. Кафкіанський світ та його художнє відображення.
51. Авангардистський характер драматичних творів “театру абсурду”.
52. С. Беккет і Е. Йонеско як засновники “театру абсурду”: естетичні засади та творча практика митців.
53. Художня своєрідність театру М. Фріша.

54. Проблематика і художні особливості драматургії Ф. Дюрренматта.
55. Проблема ціни життя окремої людини у п'єсі Ф. Дюрренматта "Гостина старої дами".
56. Новаторський характер драматургії Л. Піранделло.
57. Тема мистецтва у творах Т. Манна.
58. Поетичне новаторство Р. М. Рільке.
59. Образ Орфея у ліриці Р. М. Рільке.
60. Тема "американської мрії" в романах Т. Драйзера і Ф. С. Фіцджеральда.
61. Роман Ф. Кафки "Процес": семантика назви, проблема провини і покарання.
62. Проблема пошуку істини у романі Г. Гессе "Гра в бісер".
63. Соціально-критична спрямованість творів Г. Манна ("Учитель Унрат", "Вірнопідданий").
64. Тема мистецтва і долі митця у творах Т. Манна.
65. Трагізм долі Мартіна Ідена як людини і митця у романі Джека Лондона.
66. Жанрове розмаїття і філософський зміст поезії Б. Пастернака.
67. Жанрова й художня своєрідність поезії Т. С. Еліота.
68. Драматичні долі героїв та їх залежність від трагічної історії Німеччини у зображенні Г. Белля.
69. Антивоєнний пафос творів Г. Белля.
70. Визначення постмодернізму за У. Еко.
71. Естетика постмодернізму та втілення її принципів у творчості сучасних письменників.
72. Література постмодернізму та її характерні ознаки.
73. Специфіка жанру та сюжету твору У. Еко "Ім'я троянди".
74. Мегафора запахів у романі Т. Зюскінда "Запахи".
75. Постмодерністська структура роману К. Рансмайра "Останній світ".
76. Проблематика й сутність підтексту п'єси Е. Йонеско "Носороги".
77. Засудження війни й фашизму у творах Г. Белля.
78. Міфопоетика роману Г. Гарсія Маркеса "Сто років самотності".
79. "Магічний реалізм" у творчості Г. Гарсія Маркеса.
80. Постмодерністські риси художнього стилю Й. Бродського.
81. Основні течії та творчі набутки "срібного віку" російської поезії.
82. Провідні мотиви й головні символи лірики О. Блока.
83. Російський футуризм і рання лірика В. Маяковського.

84. Естетико-мистецькі засади акмеїзму в ранній ліриці Анни Ахматової.
85. Проблематика й структура роману М. Булгакова “Майстер і Маргарита”.
86. Фольклорні витоки й сюрреалістичні ознаки лірики Ф. Гарсія Лорки.
87. Національний колорит і провідні мотиви лірики Ю. Тувіма.
88. Метафоричний зміст новели Х. Л. Борхеса “Вавилонська бібліотека”.
89. Провідні теми й мотиви циклу творів В. Фолкнера про Йокнапатофу.
90. Латиноамериканський роман ХХ ст. та його світове визнання.

ТЕМИ КОНТРОЛЬНИХ РОБІТ

1. Основні етапи розвитку нового художнього світобачення в літературі ХХ ст.
2. Модерністська проза на початку ХХ ст.
3. Літературна школа “потому свідомості” та її творці.
4. Нові прийоми психологічного аналізу у творі М. Пруста “У пошуках утраченого часу”.
5. “Потік свідомості” в романі Дж. Джойса “Улісс”.
6. “Письменник, створений своєю біографією” (особливості художнього світу Ф. Кафки).
7. Своєрідність психологізму В. Вульф та засоби відтворення “потому свідомості” в її романах.
8. Поетичний авангард ХХ ст.
9. Експериментаторство і поетичне новаторство Гійома Аполліне-ра.
10. Творчі пошуки і здобутки в поезії Р. М. Рільке.
11. Жанр антиутопії в літературі ХХ ст.
12. Теми “втраченої генерації” в прозі ХХ ст.
13. “Герой кодексу” Е. Хемінгуея.
14. “Філософія, втілена в образи” (за творами А. Камю).
15. Теми мистецтва у творчості Т. Манна.
16. Проблеми відповідності та свободи вибору в антивоєнній прозі Г. Белля.
17. Художній світ, створений В. Фолкнером у прозовому циклі про Йокнапатору.

18. Змістова і художня своєрідність повісті Дж. Селінджера “Над прірвою у житі”.
19. Театральний авангард ХХ ст.
20. “Епічний театр” Б. Брехта.
21. Французький “театр абсурду”.
22. Театр М. Фріша і Ф. Дюрренматта.
23. Екзистенціальні мотиви у драмі М. Фріша “Санта-Крус”.
24. Латиноамериканський роман ХХ ст.
25. “Магічний реалізм” у творчості Г. Гарсія Маркеса.
26. Література постмодернізму та її характерні ознаки.
27. Специфіка жанру та сюжету постмодерністського твору У. Еко “Ім’я троянди”.
28. Прийоми інтертекстуальності та “метаморфоз” у романі К. Фансмайра “Останній світ”.
29. Метафора запаху та інакомовний план сюжету роману П. Зюскінда “Запахи”.
30. “Хозарський словник” М. Павича як приклад постмодерністського гіпертексту.

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО ВИКОНАННЯ ТА ОФОРМЛЕННЯ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ

Контрольна робота є однією із форм перевірки та оцінки знань студентів, рівня опанування ними теоретичного матеріалу, вміння самостійно опрацювати й узагальнювати інформацію з певної теми, її кожен студент вибирає з наведеного переліку. Не дозволяється виконання роботи з однієї теми двома студентами. В окремих випадках студент може сам запропонувати тему контрольної роботи, попередньо узгодивши її з викладачем.

Контрольна робота може бути виконана як реферат або розгорнута відповідь на завдання, якщо в ньому закладена конкретна аналітична ситуація. Інколи можливе поєднання зазначених двох форм виконання контрольної роботи.

Основні вимоги до виконання та оформлення роботи:

- уточнення завдання і пошук необхідних джерел інформації для роботи над темою;
- виявлення специфіки основних понять, їх тлумачення та теоретичне обґрунтування;
- опрацювання і конспективний виклад літературних джерел з випискою цитат і висловів критиків із зазначенням сторінок;

- складання плану і написання за ним тексту контрольної роботи з необхідними поясненнями та інтерпретаціями;
- формулювання висновків та узагальнень з теми;
- обсяг роботи у формі реферату не повинен перевищувати 15 сторінок, а як відповіді на контрольне завдання — 6 сторінок;
- робота виконується на аркушах паперу формату А4 з дотриманням стандартних вимог до розміщення тексту та його оформлення;
- використані джерела перелічуються наприкінці роботи в списку літератури в алфавітному порядку мовою оригіналу із зазначенням даних згідно з вимогами;
- план контрольної роботи складається із вступу, основної частини і висновків.

У вступі визначається основна мета контрольної роботи, актуальність теми, її практична значущість. В основній частині розкриваються 3–4 питання з вибраної теми з посиланням на наукові джерела. Висновки містять узагальнення, резюмування основних питань і проблем теми.

Виконана контрольна робота повинна бути відправлена до навчального закладу не пізніше ніж за місяць до початку сесії. Робота рецензується та оцінюється викладачем за п'ятибальною шкалою. Якщо в контрольній роботі тема розкрита поверхово, допущені серйозні помилки або матеріал механічно переписано з навчальних посібників чи іншої літератури, то вона не зараховується і повертається студенту разом з рецензією для доопрацювання. Згідно з вказівками викладача студент повинен доопрацювати тему і протягом тижня подати контрольну роботу для повторної перевірки.

**ЗРАЗОК ОФОРМЛЕННЯ ТИТУЛЬНОЇ СТОРІНКИ
КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ**

Назва навчального закладу _____

Індекс групи _____

_____ (Прізвище, ім'я, по батькові студента)

Домашня адреса _____

_____ (Найменування організації, посада)

Контрольна робота

з дисципліни _____

на тему _____

_____ Прізвища та ініціали викладача

Київ 2006

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

I. Основна

1. Андреев Л. Зарубежная литература XX века: Учебник. — М., 2003.
2. Богословский В. и др. Зарубежная литература XX века: Учебник. — М., 1981.
3. Венгеров Л. Зарубіжна література: 1871–1970. Загальні питання. — К., 1971.
4. Волков А. История русской литературы XX века: Учебник. — М., 1977.
5. Затонський Д. Зарубіжна проза другої половини XX сторіччя. — К., 2002.
6. Корзов Ю. и др. Современная русская литература. Пособие. — К., 2003.
7. Михальская Н. Зарубежная литература XX века: Практикум. — М., 2002.
8. Михальская Н. и др. Зарубежная литература XX века: Хрестоматия. — М., 1981.
9. Позднякова Л. История английской и американской литературы. — М., 2002.
10. Шабловская И. История зарубежной литературы XX века (первая половина). — Минск, 1998.
11. Шевченко Л. и др. Литература русского зарубежья. Третья волна эмиграции: Хрестоматия. — К., 2003.
12. Луков В. История литературы. — М., 2003.

II. Додаткова

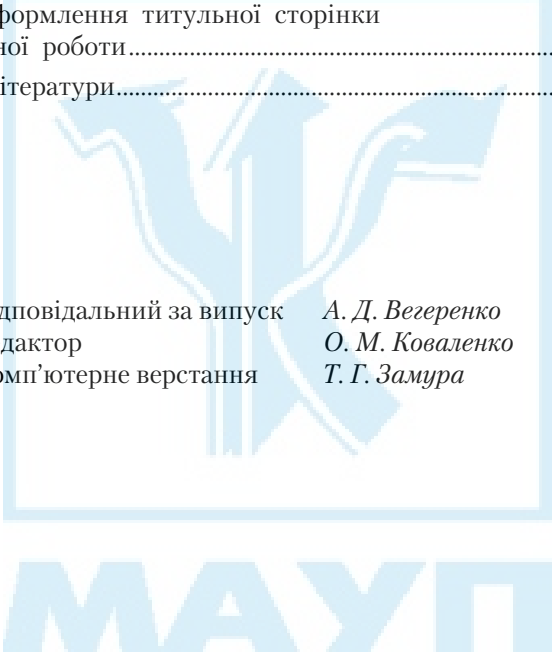
1. Адмони В. Поэтика и действительность. — М., 1973.
2. Аллен У. Традиция и мечта. — М., 1970.
3. Американский роман 20–30-х годов XX в. — М., 1982.
4. Балашова Т. Французская поэзия XX века. — М., 1982.
5. Балухатый С. Вопросы поэтики. — М., 1990.
6. Григорьева Т. Японская литература XX века. — М., 1983.
7. Денисова Т. Роман і романісти США XX століття. — К., 1990.
8. Зарубежная эстетика и теория литературы XIX–XX вв. — М., 1987.
9. Затонский Д. Искусство романа и XX век. — М., 1973.
10. Затонский Д. Модернизм и постмодернизм. — К., 2000.

11. *Затонський Д.* Про модернізм і модерністів. — К., 1972.
12. *Ивашева В.* Английская литература XX века. — М., 1980.
13. *Лауреаты* Нобелевской премии: Энциклопедия. — М., 1992.
14. *Література* Англії XX століття. — К., 1993.
15. *Літературознавчий* словник-довідник. — К., 1997.
16. *Называть* вещи своими именами. Программные выступления мастеров западноевропейской литературы XX века. — М., 1986.
17. *Наливайко Д.* Искусство: направления, течения, стили. — К., 1985.
18. *Павлова Н.* Типология немецкого романа 1900–1945. — М., 1982.
19. *Писатели* Англии о литературе XIX–XX вв. — М., 1987.
20. *Писатели* США о литературе. — М., 1982.
21. *Покальчук Ю.* Сучасна латиноамериканська проза. — К., 1978.
22. *Рыкова Н.* Современная французская литература — М., 1989.
23. *Фрадкин И.* Бертольт Брехт. Путь и метод. — М., 1985.
24. *Шахова К.* Література Англії XX ст. — К., 1993.
25. *Шахова К.* Нариси творчості зарубіжних письменників-реалістів XIX–XX ст. — К., 1975.
26. *Шахова К.* Проблемы новейшей литературы США. — К., 1981.
27. *Шахова К.* П'ять німецьких лауреатів Нобелівської премії з літератури. — К., 2001.
28. *Якимович Т.* З художнього світу Франції. — К., 1981.
29. *Постмодернизм:* Энциклопедия. — Минск, 2001.
30. *Енциклопедія* постмодернізму / За ред. Ч. Вінквіста, В. Тейлора. — К., 2003.

МАУП

ЗМІСТ

Пояснювальна записка	3
Тематичний план дисципліни “Світова література”	4
Зміст дисципліни “Світова література”	5
Питання для самоконтролю	15
Теми контрольних робіт	18
Методичні рекомендації щодо виконання та оформлення контрольної роботи.....	19
Зразок оформлення титульної сторінки контрольної роботи.....	21
Список літератури.....	22

Відповідальний за випуск	<i>А. Д. Везеренко</i>
Редактор	<i>О. М. Коваленко</i>
Комп'ютерне верстання	<i>Т. Г. Замура</i>

Зам. № ВКЦ-2776

Міжрегіональна Академія управління персоналом (МАУП)
03039 Київ-39, вул. Фрометівська, 2, МАУП